

Industriële kenniscentra zijn motor van onze economie

Wie zijn de West-Vlaamse innovatiekampioenen?

Jan Bart Van In, hoofdredacteur

De West-Vlaamse ondernemingen investeerden in de periode 2016-2020 een recordbedrag in onderzoek en ontwikkeling (O&O). Wie zijn de trekkers van dit innovatieoffensief? Naast de bekende multinationale toppers ('the usual suspects') uit onze provincie, maken ook enkele pientere kmo's de jongste jaren hun opwachting.

Barco hoofdkwartier (

foto Luc DM

De industriële onderzoekscentra van de private ondernemingen in onze provincie zijn een belangrijke factor binnen het innovatieweefsel van onze regionale economie. Die industriële kenniscentra spitsen zich toe op onderzoek & ontwikkeling (O&O, ook bekend onder de Angelsaksische term Research & Development of R&D) rond heel specifieke technologische processen. Ze bundelen hoogopgeleide medewerkers en gespecialiseerde technici in een aparte divisie (vaak samen op één locatie) of vormen een kenniscluster doorheen diverse geledingen van een onderneming. Ook West-Vlaanderen herbergt heel wat van die O&O-centra, waarvan sommige te weinig gekend zijn. Een aantal van deze actoren zijn heel arbeidsintensief, met **Barco**, **CNH** en **Bekaert** op kop. In vele gevallen hebben deze O&O-centra een unieke positie op wereldvlak.

De Vlaamse overheid ondersteunt de

innovatie-inspanningen van deze (West-) Vlaamse kenniscentra met aanzienlijke subsidies. Die toelagen zijn dan ook een belangrijke barometer voor de innovatiekoorts van deze actoren. Uiteraard vormen zij maar een fractie van de effectieve investeringskost die de betrokken bedrijven leveren. Een andere stimulerende factor is het gunstige fiscale regime (een federale maatregel) waarbij op het loon van O&O-medewerkers slechts 20% bedrijfsvoorheffing wordt doorgestort.

Frank Beckx, directeur van het kennis- en lobbycentrum van Voka: "Hierdoor is de werkgelegenheid binnen O&O-intensieve bedrijven fors toegenomen. Het trekt buitenlandse investeringen aan, stimuleert kmo's tot innovatie en maakt dat de productie in ons land blijft. Het is essentieel dat dit regime behouden blijft."

Maatschappelijke noden

Wie zijn de innovatiesubsidiekampioenen in West-Vlaanderen? 25 West-Vlaamse ondernemingen ontvingen in de periode 2016-2020 een toelage voor innovatie en O&O van **minstens 1,2 miljoen** euro. Hun namen zijn te vinden in de digitale versie van dit artikel. In die periode van vijf jaar gaat het over samen **107,3 miljoen** euro aan Vlaamse overheidssteun. Dat betreft **195** verschillende innovatieprojecten in het totaal. Dat blijkt uit cijfers van het kabinet van Vlaams minister van Werk, Economie en Innovatie **Hilde Crevits**.

Hilde Crevits: "West-Vlaanderen telt heel wat echte innovatiekampioenen die dankzij de lokale O&O-activiteiten hun internationale competitiviteit weten te versterken. Heel wat van deze bedrijven zijn effectief ook bezig met heel maatschappelijk belangrijke activiteiten die bijdragen aan een lagere CO₂-voetafdruk (CNH met meer

efficiënte landbouwmachines), circulariteit (Deceuninck, Bekaert, Beaulieu) of nieuwe toepassingen in de zorg (Barco, Televic). Innovatie is langetermijndenken en kan dus maar succesvol zijn als de maatschappelijke noden ten volle mee in rekening worden gebracht.”

Subsidiekampioen Barco

In **tabel 1** brengen we de tien grootste West-Vlaamse innovatiesubsidiekampioenen in kaart. In de periode 2016-2020 incasseerden die **81,3 miljoen** euro overheidssteun, samen goed voor 129 innovatietrajecten. **Barco** tekent al vele jaren voor het leeuwendeel van het Vlaamse subsidiemanna. Circa **350 medewerkers** zijn in het technologiecentrum in Kortrijk betrokken bij O&O rond visualisatietechnologie voor onder meer de entertainmentsector (bioscopen) en voor medische toepassingen. Zie reportage op pagina 26.

Bij **CNH Industrial Belgium** in Zedelgem ontwerpen, ontwikkelen en produceren ze landbouwoogstmachines zoals maaidorsers, balenpersen en hakselaars van het merk New Holland. De 356 medewerkers (289 bedienden en 67 arbeiders) van het O&O-centrum zitten gegroepeerd in een apart gebouw op de locatie in Zedelgem. Deze site is het grootste productontwikkelingscentrum wereldwijd binnen de beursgenoteerde groep CNH Industrial. In 2020 investeerde de Belgische dochter 43,7 miljoen euro in O&O. De onderneming kent in 2021 een topjaar in de verkoop en verwelkomde in de eerste jaarhelft van dit jaar reeds 130 extra vaste medewerkers. Daar kunnen in de tweede jaarhelft nog 80 bijkomen.

Ook het Belgische innovatiecentrum van **Bekaert** is gegroepeerd op een aparte locatie, meer bepaald in Deerlijk, waar een 170-tal gespecialiseerde medewerkers aan de slag zijn rond nieuwe toepassingen van staaldraadformatie en deklaagtechnologie. In 2020 besteedde

TABEL 1. Top 10 West-Vlaamse bedrijven met innovatiesteun 2016-2020

	Onderneming	Locatie	O&O en innovatiesteun cumul 2016-2020 in miljoen euro	Aantal projecten
1	BARCO	Kortrijk	25,4	28
2	CNH Industrial Belgium	Zedelgem	17,8	14
3	BEKAERT	Zwevegem	10,8	16
4	DECEUNINCK	Gits	5,5	16
5	TREMEC	Zedelgem	4,7	2
6	BEAULIEU Int. Group	Waregem	4,0	8
7	TELEVIC	Izegem	3,5	16
8	SIOEN	Ardoorie	3,3	14
9	MICHEL VAN DE WIELE	Kortrijk	3,3	6
10	PICANOL	Ieper	3,0	9
			81,3	129

Bron: Kabinet Vlaams minister van Werk, Economie en Innovatie. Zie TOP-25 in de digitale editie.

Bekaert België 34 miljoen euro aan O&O. Dat bedrag ligt ver beneden het niveau van topjaar 2017, toen 92 miljoen aan innovatie werd gespenseerd.

Bij de corporate afdeling Technologie van **Deceuninck** (kunststofprofielen) in Gits streven ze naar de optimalisatie en de introductie van nieuwe productieprocessen en ook naar de verbeterde werking van een hoger volume gerecycleerd materiaal.

Een weinig bekende naam die opduikt op de vijfde plaats van onze rangschikking is **Tremec** uit Zedelgem (zie reportage op pagina 24).

Daikin verplaatst O&O van Oostende naar Gent

In ons overzicht van de industriële kenniscentra als sterkhouders van de West-Vlaamse economie duikt als negatieve factor opnieuw het spook op van de braindrain. Zo besliste **Daikin**

Europe (dochter van een Japans concern), producent van installaties voor klimatologische oplossingen, eind 2020 om haar **EMEA Development Center (EDC)** in de loop van 2023 te verplaatsen van Oostende naar een nieuw gebouwencomplex op het wetenschapspark van UGent in Zwijnaarde. Daikin investeert daar 140 miljoen euro in 4.000 m² nieuwe testruimte en 13.000 m² kantoorruimte. Haar EDC staat in voor onderzoek en ontwikkeling van innovatieve energie-efficiënte alternatieven voor de traditionele verwarmingsoplossingen, nieuwe warmtepomptechnieken en oplossingen voor de koude ketens in de industrie. De investeringsoperatie impliceert de verschuiving van circa **200** hoogopgeleide en gespecialiseerde medewerkers van Oostende naar Gent. In een afweging bij Daikin tussen uitbreiden in Oostende of investeren in een nieuwe hub in Gent, spelen uiteraard factoren als de betere

Stefan Grosjean en Alexandra Vanhuysse: Snowball op Evolis in Kortrijk is een cleantech accelerator met grote demonstratiewaarde.

foto Kurt

geografische rekruteringspositie van de regio Gent en de sterke interactie met de universiteit. De productieactiviteiten van Daikin Europe in Oostende, goed voor ruim 1.100 jobs, worden daar onverminderd verdergezet.

Xvent en Snowball

Goed nieuws is dan weer dat de private innovatieprestaties in West-Vlaanderen niet enkel berusten bij de multinationals die er de vaste dienst uitmaken, maar ook steeds meer worden geleverd door een nieuwe generatie kmo-bedrijven. Zo duikt op de zeventiende plaats van de TOP-25 van grootste gesubsidieerde innovatieprojecten een compleet

onbekende naam op in het peloton van de West-Vlaamse innovatiekampioenen: **Xvent nv** uit Kortrijk.

Deze vennootschap is de holding boven cleantechbedrijf **Smappee**, bekend van zijn toepassingen rond energie-efficiëntie (waaronder ook hoogperformante elektrische laadpalen), innovatiehub Snowball en de andere vennootschappen van de rusteloze ondernemer **Stefan Grosjean**. Xvent kreeg in de periode 2016-2020 van de Vlaamse overheid 1,8 miljoen ondersteuning in functie van twee innovatieprojecten.

Stefan Grosjean: "De beide projecten focussen op groene technologie en

bouwen mee aan een duurzame toekomst vanuit ondernemerschap. Bij het indienen van deze projecten was de 'projectmanager' Snowball bv nog niet opgestart, vandaar dat die door Xvent zijn aangevraagd. Intussen is ons innovatief Snowball-gebouw op Evolis in Harelbeke sinds februari 2020 in gebruik. Het eerste innovatieproject was onze **Cleantech Accelerator Snowball** zelf, een dossier met VLAIO.

Ons tweede project gaat over onze proeftuin **XMPL**, een dossier met Flux50. Dat ging van start in september 2018 en loopt nu op zijn einde. Dit is een samenwerking tussen vijf lokale partners, waaronder Smappee. Tegenwoordig zijn gebouwen verantwoordelijk voor ongeveer 40% van het energieverbruik en 36% van de CO2-uitstoot in de Europese Unie. Het consortium van de proeftuin XMPL wil dit cijfer structureel verlagen." Het consortium bouwt op de proeftuin van Snowball een gloednieuw en toekomstgericht energiemanagementsysteem op basis van artificiële intelligentie. Op deze site worden allerlei nieuwe energietechnieken geïnstalleerd. Verder is Snowball uitgerust met een reeks IoT-sensoren, waaruit dagelijks 12 miljoen datapunten worden verzameld. Deze datasets worden gebruikt om prognosemodellen en algoritmen te bouwen. De resultaten hiervan worden verder gecommmercialiseerd door de partners van de proeftuin.

Alexandra Vanhuysse, medebestuurder en manager bij Snowball bv:

"Aangezien al deze projecten specifieke expertise vereisen, geen recurrent gegeven zijn en ook heel sterk maatwerk behoeven, werken we hiervoor samen met een diverse pool van experts, op zelfstandige basis. Ook intern zijn we in volle uitbreiding: momenteel staan er 24 vacatures open binnen de Xvent groep, waarvan 20 bij Smappee."